

Sygn. akt I Ns 1661/16

POSTANOWIENIE

Dnia 26 maja 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: S.S.R. Kinga Grzegorzcyk

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Miller

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy ze skargi Z. W.

o wznowienie postępowania w sprawie sygn. akt I Ns 762/12 toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi

z wniosku P. W.

z udziałem Z. W.

o dział spadku

postanawia:

1. oddalić skargę,
2. ustalić, że każdy z uczestników postępowania ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 1661/16

UZASADNIENIE

W dniu 31 października 2016 r. Z. W. wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem z dnia 31 maja 2016 r. wydanym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w sprawie sygn. akt I Ns 762/12, z powodu nieważności postępowania spowodowanej jego zdaniem naruszeniem przepisów prawa, skutkujących pozbawieniem Z. W. możliwości działania w przedmiotowej sprawie. Pełnomocnik skarżącego w uzasadnieniu skargi wskazał, że w dniu 21 kwietnia 2016 r. Z. W. odebrał adresowaną do niego przesyłkę z Sądu, która w swej treści zawierała sporządzone w dniu 8 kwietnia 2016 r. zawiadomienie o terminie rozprawy wyznaczonej rzekomo na dzień 7 kwietnia 2016 r. na godz. 10.00 oraz wypisy z protokołów rozpraw sądowych odbytych w tej sprawie w dniach 12 stycznia 2016 r. oraz 7 kwietnia 2016 r. W rzeczywistości w wezwaniu tym powinien być wskazany termin rozprawy wyznaczonej na 17 maja 2016 r. Na rozprawie w dniu 17 maja 2016 r. Sąd błędnie uznał, że zawiadomienie na termin tej rozprawy zostało prawidłowo doręczone Z. W.. Przez opisany błąd Sądu skarżący nie mógł wziąć udziału w sprawie. Na terminie rozprawy w dniu 17 maja 2016 r. Sąd zamknął rozprawę i oznajmił, że odracza ogłoszenie orzeczenia kończącego postępowanie na dzień 31 maja 2016 r. i w tym terminie ogłosił postanowienie.

[skarga k.2-5]

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2016 r. Sąd wstrzymał wykonanie postanowienia z dnia 31 maja 2016 r. wydanego w sprawie sygn. akt I Ns 762/12 do czasu rozstrzygnięcia skargi o wznowienie postępowania.

[postanowienie k.27]

P. W. wniósł o odrzucenie skargi, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od skarżącego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

[odpowiedź na skargę k.37-39]

Na rozprawie w dniu 20 lutego 2017 r. pełnomocnik skarżącego popierał skargę, wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia. Jednocześnie oświadczył, że nie jest w stanie precyzyjnie wskazać, czego domaga się skarżący. Ponadto wniósł o zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

[e-protokół rozprawy 00:03:38-00:09:28 CD k.61]

Postanowieniem z dnia 6 marca 2017 r. Sąd wznowił postępowanie w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi sygn. akt I Ns 762/12.

[postanowienie k.62]

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi toczyło się postępowanie z wniosku P. W. z udziałem Z. W. o dział spadku po B. W. (1). Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą I Ns 762/12.

[okoliczność bezsporna]

Na rozprawie w dniu 7 kwietnia 2016 r. w sprawie I Ns 762/12 Sąd dopuścił dowód z ustnej uzupełniającej opinii biegłego sądowego B. W. (2), a następnie odroczył rozprawę do dnia 17 maja 2016 r., godz. 14.40, s. IX.

[dowód: protokół rozprawy k.315-317 załączonych akt Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi I Ns 762/12]

Na skutek błędu pracownika sekretariatu, pismem datowanym 8 kwietnia 2016 r. Sąd zawiadomił Z. W. o terminie rozprawy, wskazując, że odbędzie się ona 7 kwietnia 2016 r. o godz. 10.00 w sali nr IX. Stawiennictwo skarżącego na tym posiedzeniu zostało określone jako nieobowiązkowe. Jednocześnie Sąd doręczył mu wypis z protokołu rozprawy z dnia 7 kwietnia 2016 r. w zakresie ustnej opinii uzupełniającej biegłego z zakresu szacunku nieruchomości oraz wypis z protokołu rozprawy z dnia 12 stycznia 2016 r., udzielając terminu 14 dni na wypowiedzenie się czy jako uczestnik postępowania kwestionuje sposób dokonania częściowego działu spadku wskazany przez pełnomocnika wnioskodawcy na rozprawie w dniu 12 stycznia 2016 r., pod rygorem przyjęcia przez Sąd, że wyraża zgodę na przyznanie nieruchomości w Z. przy ul. (...) na rzecz wnioskodawcy oraz na wypowiedzenie się czy uczestnik postępowania kwestionuje ustną opinię uzupełniającą biegłego sądowego i czy składa ewentualne dalsze wnioski dowodowe - pod rygorem pominięcia spóźnionych twierdzeń i dowodów.

[dowód: pismo k.9, wypis z protokołu rozprawy z dnia 7.04.2016 r. k.10-11, wypis z protokołu rozprawy z dnia 12 stycznia 2016 r. k.12]

Przesyłkę zawierającą wezwanie na kolejny termin rozprawy, datowaną 8 kwietnia 2016 r., skarżący otrzymał 12 kwietnia 2016 r. Następnego dnia po odebraniu tej przesyłki zauważył, że pismo zostało datowane 8 kwietnia 2016 r. i informowało o terminie rozprawy wyznaczonym na 7 kwietnia 2016 r. Pomimo dostrzeżenia tej pomyłki i związanych z nią swoich wątpliwości skarżący nie zrobił nic, aby to wyjaśnić. Mógł skontaktować się z Sądem choćby telefonicznie ale tego nie uczynił. Skarżący przeczytał całe zawiadomienie Sądu zawarte w przedmiotowym piśmie. Otrzymał wypis z protokołu rozprawy z dnia 7 kwietnia 2016 r. Zrozumiał, że ma 14 dni na wypowiedzenie się, czy kwestionuje sposób częściowego działu spadku wskazany przez pełnomocnika wnioskodawcy. Zrozumiał też, że w terminie 14 dni może wnieść zastrzeżenia do opinii wydanej przez biegłego. Zapoznał się również z treścią ustnej uzupełniającej

opinii biegłego z dnia 7 kwietnia 2016 r. Pomimo tego, że jak twierdził miał zastrzeżenia do opinii biegłego, to ich nie zgłosił Sądowi. Oświadczył, że liczył na to, że będzie mógł zabrać głos na kolejnym terminie rozprawy. Stwierdził, że ostatecznie by się z pewnymi kwotami nie zgodził, lecz nie doprecyzował - z jakimi. W ocenie skarżącego każda kwota tytułem spłaty jest dla niego zbyt dużą kwotą. Skarżący zeznał, że miał świadomość, że jakąś kwotę będzie musiał zapłacić bratu, ale nie wiedział, że aż w tej wysokości, jaka została następnie zasądzona od niego przez Sąd tytułem spłaty w orzeczeniu kończącym postępowanie.

[dowód: zeznania skarżącego Z. W. e-protokół rozprawy 00:26:29-01:04:19 CD k.61]

W sprawie sygn. akt I Ns 762/12 w dniu 17 maja 2016 r. Sąd zamknął rozprawę i odroczył ogłoszenie orzeczenia do dnia 31 maja 2016 r., kiedy to zostało ogłoszone postanowienie kończące postępowanie w sprawie.

[dowód: e-protokół rozprawy k.319 i 321 załączonych akt Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi I Ns 762/12]

Pismem z dnia 2 sierpnia 2016 r. skarżący Z. W. został wezwany przez P. W. do zapłaty kwoty 367500 zł zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydanym w dniu 31 maja 2016 r. w sprawie sygn. akt I Ns 762/12, z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się postanowienia do dnia zapłaty.

[dowód: wezwanie do zapłaty k.15]

Dopiero po otrzymaniu wezwania do zapłaty skarżący zaczął interesować się sprawą o dział spadku. Jak oświadczył, wcześniej nie interesował się tym postępowaniem z uwagi na pracę. Nie próbował wnieść apelacji. Nie wystąpił również z wnioskiem o przywrócenie terminu do jej wniesienia. Dopiero wówczas kiedy okazało się, że ma zapłacić na rzecz P. W. należności w kwocie wynikającej z postanowienia Sądu, która była w jego odczuciu kolosalna, starał się szukać rozwiązania, aby uniknąć obowiązku zapłaty. W sprawie I Ns 762/12 Z. W. ustanowił w dniu 17 października 2016 r. profesjonalnego pełnomocnika, który 18 października 2016 r. przejrzał akta sprawy o dział spadku.

[dowód: zeznania skarżącego Z. W. e-protokół rozprawy 00:42:12-00:44:08 i 00:46:54-00:49:37 CD k.61; ponadto zamówienie akt do czytelnicy k.332 i pełnomocnictwo k.333 załączonych akt Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi I Ns 762/12]

Sąd nie dał wiary zeznaniom skarżącego w zakresie twierdzenia, że nie zgłosił zastrzeżeń do opinii biegłego z uwagi na brak środków finansowych. Skarżący w żaden sposób nie wykazał, aby jego sytuacja finansowa w tym czasie uniemożliwiła mu zasięgnięcie porady prawnej. Ponadto należy podkreślić, że skarżący z zawodu jest bankowcem, ukończył wyższe studia na kierunku bankowość i marketing. Nawet gdyby nie chciał lub nie mógł skorzystać z pomocy i konsultacji zawodowego pełnomocnika – z uwagi na swój poziom intelektualny i wykształcenie był w stanie samodzielnie sporządzić i skierować do Sądu pismo zawierające uwagi do opinii biegłego. Co więcej, już po otrzymaniu wezwania do zapłaty od P. W., skarżący ustanowił pełnomocnika zawodowego, czyli mógł to także uczynić bezpośrednio po otrzymaniu opisanego pisma z Sądu, zatem jego wyjaśnienia w tej kwestii nie są wiarygodne. Ponadto z oświadczenia profesjonalnego pełnomocnika skarżącego, reprezentującego go w niniejszym postępowaniu wynika, że obaj znają się także prywatnie od dłuższego czasu (e-protokół rozprawy 01:01:25-01:02:14 CD k.61). Gdyby skarżący dbał o swe interesy i postępował odpowiedzialnie, to mógł i powinien zatem skonsultować się z nim i poprosić o ewentualną pomoc w przedstawieniu Sądowi swoich argumentów i zastrzeżeń do opinii biegłego.

W toczącym się obecnie postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania, Sąd oddalił wnioski pełnomocnika skarżącego o dopuszczenie dowodu z ustnej uzupełniającej opinii biegłego sądowego B. W. (2) oraz o dopuszczenie dowodu z uzupełniającego przesłuchania skarżącego (e-protokół rozprawy 00:07:12-00:08:23 CD k.73). Z zeznań skarżącego wynika, że zrozumiał on treść pisma, które otrzymał z Sądu w sprawie I Ns 762/12 i w którym zawarte było zobowiązanie, aby w terminie 14 dni od daty jego otrzymania wypowiedział się czy kwestionuje ustną opinię uzupełniającą biegłego sądowego i złożył ewentualne dalsze wnioski dowodowe, pod rygorem pominięcia spóźnionych twierdzeń i dowodów. Na rozprawie w dniu 20 lutego 2017 r. sam pełnomocnik skarżącego oświadczył, że ma świadomość, że wniosek o dopuszczenie dowodu z ustnej uzupełniającej opinii biegłego sądowego B.

W. (2) jest sprekludowany i pozostawił decyzję co do rozpoznania tego wniosku do uznania Sądu (e-protokół rozprawy 00:14:00-00:19:54 CD k.61). Wniosek o uzupełniające przesłuchanie Z. W. na okoliczność stanu i wartości nieruchomości położonej przy ul. (...) w Ł. oraz jej rentowności, według stanu na dzień otwarcia spadku po B. W. (1) i na dzień zbycia tej nieruchomości przez skarżącego również zmierzał do zakwestionowania opinii biegłego sądowego, wydanej w sprawie o dział spadku i ewentualnego obniżenia zasądzonej od skarżącego na rzecz jego brata spłaty z tytułu działu spadku. Pełnomocnik Z. W. w żaden sposób nie wykazał, aby wniosek o przesłuchanie skarżącego na wskazane okoliczności nie mógł być zgłoszony wcześniej, w toku postępowania w sprawie I Ns 762/12. Reasumując, Sąd oddalił powyższe wnioski jako zgłoszone po terminie.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 401 pkt 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej albo nie była należycie reprezentowana bądź jeżeli skutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania; nie można jednak żądać wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się wyroku niemożność działania ustała lub brak reprezentacji był podniesiony w drodze zarzutu albo strona potwierdziła dokonane czynności procesowe.

Strona zostaje pozbawiona możliwości działania tylko wtedy, gdy znalazła się w sytuacji, która uniemożliwiała, a nie tylko (jedynie) utrudniła lub ograniczyła popieranie przed sądem dochodzonych żądań, o nieważności można zatem mówić wówczas, gdy ze względu na uchybienia formalne (np. niezawiadomienie strony o rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku albo rozpoznanie sprawy, wbrew przepisom prawa, na posiedzeniu niejawnym zamiast na rozprawie), strona nie mogła brać i faktycznie nie brała udziału w sprawie (tak m. in. SN w postanowieniu z 15.01.2015 r., IV CZ 77/14, Legalis nr 1186790).

W rozpoznawanej sprawie bezsporne jest, że na skutek omyłki pracownika Sądu Z. W. został nienależycie powiadomiony o terminie rozprawy wyznaczonym na dzień 17 maja 2016 r. W wezwaniu sądowym skierowanym do skarżącego błędnie została wskazana data kolejnego terminu rozprawy, na którym to terminie następnie Sąd zamknął rozprawę i poinformował, że odroczył publikację orzeczenia na dzień 31 maja 2016 r. W świetle powyższego należało uznać, że wniesienie przez Z. W. skargi o wznowienie postępowania było dopuszczalne.

Zgodnie z art. 412 § 1 i 2 k.p.c. sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie określa podstawa wznowienia. Po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd stosownie do okoliczności bądź oddala skargę o wznowienie, bądź uwzględniając ją zmienia zaskarżone orzeczenie albo je uchyla i w razie potrzeby pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

W razie zatem uznania dopuszczalności wznowienia postępowania sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie określa podstawa wznowienia. Wynika stąd, że sąd nie może brać pod uwagę z urzędu innych podstaw wznowienia, niż przytoczone przez stronę w skardze oraz powinien ograniczyć rozpoznanie sprawy do rozstrzygnięcia o wpływie zaistnienia podstawy wznowienia na wynik prawomocnie zakończonej sprawy. Rozpoznanie sprawy w granicach zakreślonych przez podstawę wznowienia oznacza więc, że sąd może oceniać, czy wskazana w skardze podstawa wznowienia jest uzasadniona i jaki wpływ na treść zaskarżonego wyroku (orzeczenia) ma jej ewentualna zasadność. W tak określonym zakresie rozpoznania mieści się również możliwość uznania, że pomimo zasadności podstawy wznowienia, orzeczenie odpowiada prawu. Przyjęcie odmiennego założenia oznaczałoby, że rozpoznawanie sprawy na nowo, już po rozstrzygnięciu o dopuszczalności wznowienia, nie mogłoby uwzględniać całokształtu okoliczności sprawy, a wyrok wydany w postępowaniu inicjowanym skargą o wznowienie nie uwzględniałby w pełni stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy. Założenie takie byłoby też sprzeczne z istotą wznowienia. Jak wskazał Sąd Najwyższy, skarga o wznowienie postępowania nie nosi wyłącznie cechy charakterystycznej dla środków zaskarżenia, jaką jest uchylenie albo zmiana orzeczenia sądowego, ani nie jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, takim jak skarga kasacyjna, której celem jest wyłącznie uchylenie lub wyjątkowo - zmiana prawomocnego orzeczenia, lecz należy ją kwalifikować jako szczególny środek prawny, w którym tkwią zarówno elementy środka zaskarżenia, jak i powództwa. Skarga o wznowienie postępowania, jak każdy środek zaskarżenia, skierowana jest przeciwko orzeczeniu, zmierza jednak - podobnie jak powództwo - do ponownego rozpoznania sprawy według zasad obowiązujących

w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji także wtedy, gdy zaskarżone zostało orzeczenie sądów różnych instancji. Skarga o wznowienie jest więc środkiem prawnym o charakterze opozycyjnym i reparacyjnym, wnoszonym w celu reasumpcji wadliwego procesu i zastąpienia zapadłego orzeczenia orzeczeniem nowym (tak m. in. SN w wyroku z 13.05.2009 r., III UK 5/09, ONAPiUS 2011 nr 1-2, poz. 17, str. 54 oraz w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z 5.06.2008 r., III CZP 142/07, OSNC 2008 nr 11, poz. 122).

W rozpoznawanej sprawie skarżący kwestionował opinię biegłego B. W. (2), wydaną w toku postępowania I Ns 762/12 toczącego się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi. Pełnomocnik Z. W. w postępowaniu zainicjowanym skargą o wznowienie, wniósł o dopuszczenie dowodu z ustnej uzupełniającej opinii biegłego B. W. (2) oraz o dopuszczenie dowodu z uzupełniających zeznań skarżącego. Przedmiotowe wnioski dowodowe miały na celu obalenie wniosków wypływających z opinii biegłego wydanej w sprawie I Ns 762/12. Sąd miał na uwadze, że w postępowaniu, którego wznowienia Z. W. żądał, skarżący nie tylko zapoznał się z wydaną opinią biegłego, ale miał realną możliwość zgłoszenia do niej zastrzeżeń. Co więcej, pomimo niestawiennictwa skarżącego na rozprawie w dniu 7 kwietnia 2016 r., Sąd doręczył mu wypis z protokołu z wcześniej odbytej rozprawy, zawierający ustną uzupełniającą opinię biegłego oraz zobowiązał go do zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń do opinii w określonym 14-dniowym terminie, pod rygorem uznania, że brak zastosowania się do tego zobowiązania przez uczestnika postępowania spowoduje uznanie przez Sąd, że wnioski dowodowe zostały zgłoszone po terminie. Sam pełnomocnik skarżącego przyznał, że zgłoszony dopiero w toku niniejszego postępowania, a wszczętego na skutek skargi o wznowienie, wniosek o dopuszczenie dowodu z ustnej opinii uzupełniającej biegłego B. W. (2) jest sprekludowany, pozostawiając jego rozpoznanie do uznania Sądu. Z uwagi na to, że skarżący zapoznał się z treścią wcześniejszego zobowiązania Sądu i zrozumiał, że może i powinien w określonym terminie wnieść zastrzeżenia do opinii, to zasadne było stwierdzenie, że istnienie okoliczności uzasadniających podstawę wznowienia nie miało wpływu na treść postanowienia zaskarżonego skargą o wznowienie. Skarżący mógł bowiem zgłosić stosowne zastrzeżenia w toku postępowania o dział spadku, czego jednak ze swej winy nie uczynił. Tłumaczenie, że nie posiadał stosownych środków finansowych, które by mu to umożliwiły zostało już wyżej ocenione przez Sąd, a nadto należy je pominąć jako irrelevantne. Skarżący mógł bowiem sam napisać pismo, w którym mógł zawrzeć zastrzeżenia do opinii. Mógł też poradzić się swego znajomego - adwokata, który go reprezentuje w toku niniejszego postępowania ze skargi o wznowienie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. Sąd oddalił skargę o wznowienie postępowania.

O kosztach w pkt 2 postanowienia Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., który stanowi, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Jest to ogólna zasada, od której wyjątki zostały przewidziane w § 2 i 3 art. 520 k.p.c. Należy podkreślić, że zgodnie z unormowaniem zawartym w art. 520 § 2 i 3 k.p.c. odejście od ogólnej zasady z § 1 cyt. przepisu jest dla Sądu fakultatywne. W rozpoznawanej sprawie Sąd uznał, że brak jest podstaw do zastosowania wyjątków od ogólnej zasady wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c. i na podstawie tego przepisu orzekł jak w pkt 2 postanowienia.